

LARS SÖDERSTRÖM

Tillrättaläggande om studiemedlen

I min artikel "Studiemedelsfrågan" *Ekonomisk Debatt* nr 7/1986 finns ett beklagligt misstag beträffande storleken på subventionsgraden i nuvarande system. Det sägs i artikeln att det inte sker någon uppräkning av studieskulden under studietiden och ytterligare två år därefter. Vad jag borde ha sagt är att det under denna period inte behöver ske någon amortering av studieskulden och att detta innebär ett subventionselement i den mån som uppräkningen av den vilande skulden är mindre än den ränta som skulle ha utgått på ett motsvarande marknadsmässigt lån. Skillnaden är substantiell, men den ändrar inte de principiella slutsatserna i artikeln. Effekten är bara att alternativet med avdragsrätt för gjorda amorteringar framstår som ännu mera fördelaktigt ur låntagarnas synvinkel.

För att det inte skall råda någon osäkerhet om subventionens storlek, ges här ett modifierat räkneexempel. Vi tänker oss ett studiemedel på 27.629 kr under två år. Av det erhållna beloppet är (ca) 1.658 kr bidrag. Återstoden, 25.971 kr, räknas upp under fyra respektive tre år med 4,2 procent. Efter det fjärde året, då återbetalningen börjar, är skulden exakt 60.000 kr enligt *Tabell 1* i artikeln. Frågan är hur stor skulden skulle ha varit om studiemedlen erhållits på marknadsmässiga villkor. Antas, som i artikeln, att marknads-

räntan är 10 procent och att ingen del av lånet (27.629 kr) utgör bidrag, så stiger den ackumulerade skulden till 77.226 kr. Merbelastningen i detta fall är dock inte 17.226 kr. Eftersom räntan är avdragsgill blir låntagaren kompenserad genom lägre skatt. Kan hela avdragsrätten utnyttjas, så är denna värd 10.984 kr, varför merbelastningen stannar vid 6.242 kr. Detta är den subvention som (minst) ligger i nuvarande bidrag och låga uppräkningsstal. Till detta kommer subventionen under amorteringstiden, som enligt artikeln är 6.815 kr. Den sammanlagda subventionen är alltså, om den värderas vid amorteringstidens början, (minst) 12.382 kr.

Enligt *Tabell 2* i artikeln gör en avdragsrätt för amorteringar att låntagaren "tål" en merbelastning på 9.459 kr. Eftersom merbetalningen enligt ovan stannar vid 6.242 kr, är alternativet med avdragsgilla amorteringar fördelaktigare än dagens system (om marknadsräntan är 10 procent). Observera dock att låntagaren förutsatts ha erforderliga skattepliktiga inkomster under studietiden och de därpå följande två åren. Är detta inte fallet, blir subventionsgraden i dagens system större.

Docent **LARS SÖDERSTRÖM**
Nationalekonomiska institutionen
Lunds universitet